

Pan

Jan Buczek

Prezes Zrzeszenia Międzynarodowych
Przewoźników Drogowych w Polsce

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z 30 lipca br. w sprawie problemów związanych z przekraczaniem granicy wschodniej przez kierowców pojazdów ciężarowych pragnę zaznaczyć, że Straż Graniczna odpowiada za ochronę jednego z najdłuższych lądowych odcinków granicy państwowej Unii Europejskiej. Na tym blisko 1200 kilometrowym odcinku granicy z Ukrainą, Republiką Białoruś i Federacją Rosyjską, Straż Graniczna w ramach funkcjonujących przejść granicznych realizuje zadania w zakresie kontroli ruchu granicznego, stanowiącej kluczowy element procesu przekraczania granicy. Notowany od kilku lat systematyczny wzrost ruchu granicznego zarówno osób, jak i środków transportu implikuje potrzebę podejmowania przez Straż Graniczną szeregu działań, których celem jest doskonalenie procesu odprawy granicznej, przy jednoczesnym podnoszeniu jakości obsługi podróżnych. Stanowi to, poza utrzymywaniem wysokiego stopnia skuteczności ochrony zewnętrznego odcinka granicy UE, priorytet w działalności Straży Granicznej. Nieprzerwanie, ze wszystkich poziomów zarządzania, tak strategicznego - Komendy Głównej Straży Granicznej, operacyjnego - komend oddziałów Straży Granicznej, jak i taktycznego - placówek Straży Granicznej, prowadzony jest monitoring i kontrola sposobu oraz jakości służby funkcjonariuszy Straży Granicznej kierowanych do obsługi ruchu granicznego. Poza wewnętrzną pragmatyką służbową, Straż Graniczna, w porozumieniu z innymi służbami i instytucjami, podejmuje działania skierowane na systematyczną poprawę obsługi ruchu granicznego.

W latach 2014 - 2019 na polsko - ukraińskiej granicy państwowej, osobowy ruch graniczny wzrósł o 22,8 % (w 2019 r. odprawiono 21 738 666 osób w porównaniu do 2014 r. - 17 704 835 osób), a ruch pojazdów ciężarowych wzrósł o 23,2 % (w 2019 r. odprawiono 753 004 pojazdy ciężarowe, natomiast w 2014 r. - 611 368 pojazdów ciężarowych).

W tym samym okresie na polsko - białoruskim odcinku granicy państwowej, osobowy ruch graniczny utrzymał się na niezmiennym poziomie (średnio w ciągu roku polsko - białoruskie przejścia graniczne przekracza 8,8 mln osób), natomiast ruch pojazdów ciężarowych wzrósł o 4 % (w 2019 r. odprawiono 1 120 489 pojazdów ciężarowych).

Przyrost ruchu osobowego w analizowanym okresie czasu o ponad 4 mln przekroczeń rocznie na polsko - ukraińskim odcinku granicy państwowej oraz wzrost liczby odprawionych pojazdów ciężarowych o ponad 23% (wzrost o 141 636 pojazdów odprawionych rocznie), a także wzrost liczby odprawionych

pojazdów ciężarowych o 4% na polsko - białoruskim odcinku granicy państwowej (wzrost liczby odprawionych pojazdów w ciągu roku o 43 632 pojazdy), niewątpliwie może prowadzić do czasowego ograniczenia płynności odpraw.

Ponadto należy wskazać, że w okresie obowiązywania dodatkowych obostrzeń związanych z pandemią koronawirusa SARS-COV-2 wywołującego chorobę COVID-19 w zakresie liczby odprawionych pojazdów ciężarowych odnotowano nieznaczny spadek ruchu odpowiednio na polsko ukraińskim odcinku granicy państwowej o 18 757 pojazdów (spadek o 5,1%), a na polsko - białoruskim odcinku granicy państwowej o 43 570 pojazdów (spadek o 8 %).

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom, Straż Graniczna wspólnie z Krajową Administracją Skarbową podejmuje szereg działań zmierzających do wprowadzenia nowych rozwiązań, których celem jest udoskonalenie procedur związanych z organizacją kontroli granicznej w sytuacji ograniczonych możliwości rozbudowy i przebudowy istniejących drogowych przejść granicznych. Aktualnie w ramach międzyresortowej Grupy Roboczej ds. wdrożenia Systemu Cyfrowa Granica realizowany jest projekt nowej technologii odprawy z wymianą danych pomiędzy systemami informatycznymi Straży Granicznej i Służby Celno-Skarbowej, który zakłada możliwość przesyłania z systemu informatycznego Straży Granicznej danych o osobach i pojazdach przekraczających granicę do systemu informatycznego KAS, tak aby nie następowało dublowanie czynności kontrolnych.

Na podstawie zawartego porozumienia między Komendantem Głównym Straży Granicznej i Szefem Krajowej Administracji Skarbowej z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie redagowania wspólnego kanału komunikacyjnego Krajowej Administracji Skarbowej i Straży Granicznej - serwisu www.granica.gov.pl oraz aplikacji mobilnych - Mobilna Granica i Asystent Granica, obie służby odpowiadają za dostarczanie kompleksowych informacji osobom zainteresowanym przekroczeniem granicy państwowej z Federacją Rosyjską, Republiką Białoruś i Ukrainą w drogowych przejściach granicznych, w tym informacji nt. aktualnych czasów oczekiwania na przekroczenie granicy na poszczególnych przejściach granicznych oraz warunków, jakie podróżny musi spełnić zgłaszając się do kontroli. Z uwagi na brak możliwości autoryzacji danych odnośnie kolejek występujących po stronie państwa sąsiedniego (kierunek wjazdowy do Polski), na stronie serwisu informacyjnego www.granica.gov.pl, prezentowane są wyłącznie szacunkowe czasy oczekiwania na przekroczenie granicy państwowej na kierunku wyjazdowym z Polski.

W przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych w przejściu granicznym (np. wystąpienia kolejki pojazdów, wskutek odprawienia zbyt małej liczby pojazdów przez funkcjonariuszy w stosunku do optymalnej liczby pojazdów określonej dla danego przejścia granicznego), w ramach czterostronnego *Systemu Wczesnego Ostrzegania (SWO) o zaistnieniu sytuacji nadzwyczajnej na granicy państwowej w celu utrzymania jej płynności*, służby graniczne i celne RP i państwa sąsiedniego zobowiązane są do podjęcia odpowiednich działań zmierzających do przywrócenia płynności odpraw. W pierwszym półroczu 2020 r. SWO zostało uruchomione:

- 43 razy w drogowych przejściach granicznych na polsko - ukraińskim odcinku granicy państwowej: 28 razy w Korczowej. 13 razy w Dorohusku oraz 2 razy w Medyce;
- 3 razy w drogowym przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej na polsko - białoruskim odcinku granicy państwowej.

Niemniej jednak, pomimo dużego zaangażowania dostępnych sił i środków, na polsko-ukraińskim i polsko-białoruskim odcinku granicy państwowej w dalszym ciągu dochodzi do ograniczenia płynności

odpraw w niektórych przejściach granicznych, w szczególności w zakresie obsługi ruchu towarowego. Wpływ na utrzymywanie się kolejek w drogowych przejściach granicznych ma m.in.:

- dysproporcje w liczbie stanowisk odprawowych. W większości przejść granicznych liczba stanowisk po stronie państwa sąsiedniego nie jest tożsama z liczbą stanowisk odprawowych po stronie polskiej, co ma istotny wpływ na utrzymanie płynności odpraw,
- niewystarczająca infrastruktura graniczna - należy zauważyć, iż w ostatnich latach wszelkie działania mające na celu rozbudowę infrastruktury granicznej prowadzone były głównie przez stronę polską. W sposób szczególny problem ten dotyczy drogowego przejścia granicznego w Korczowej, gdzie od kilku lat nowo wybudowana infrastruktura autostradowa (mająca za zadanie rozdzielenie ruchu osobowego od towarowego) nie może być użytkowana z uwagi na brak ukraińskiej części przejścia granicznego na autostradzie A4. Mając na względzie problemy strony ukraińskiej ze sfinansowaniem kluczowych inwestycji w infrastrukturę przejść granicznych, strona polska udzieliła Ukrainie kredytu w wysokości 100 mln euro, w ramach którego w sposób kompleksowy zmodernizowane zostaną drogowe przejścia graniczne w Krakowcu i Szeginiach.
- reforma Państwowej Służby Celnej Ukrainy - niski poziom ukończenia służb celnych Ukrainy skutkujący koniecznością zmiany organizacji odpraw celnych po stronie ukraińskiej.
- nierytmiczna praca służb granicznych i celnych Ukrainy związana po części z brakiem wystarczającej liczby funkcjonariuszy skutkująca nieodbieraniem przez stronę ukraińską pojazdów znajdujących się po odprawie na polskiej stronie przejścia granicznego,
- sztuczne generowanie kolejek po stronie ukraińskiej,
- wprowadzenie kontroli sanitarnych po obu stronach granicy.

Pragnę zapewnić, że problematyka płynności odpraw jest przedmiotem stałego nadzoru zarówno po stronie Straży Granicznej, jak i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wszelkie sytuacje zakłócające płynność odpraw podlegają bieżącej analizie, w celu podejmowania odpowiednich działań naprawczych. Planowana jest odpowiednia obsada kontrolerska, a w sytuacji wystąpienia znacznego wzrostu natężenia ruchu uruchamiane są dodatkowe zasoby kadrowe, gwarantujące wykorzystanie w pełni dostępnej infrastruktury przejść granicznych. Przy tym należy zapewnić, że w ramach działań ukierunkowanych na podnoszenie standardu obsługi, Staż Graniczna kładzie również silny nacisk na kulturę i zgodne z zasadami etyki zachowanie funkcjonariusza Straży Granicznej w stosunku do podróżnych.

Z poważaniem,

Magda Witan

Zastępca Dyrektora

Do wiadomości

Pan Rafał Siemiątkowski, Zastępca Dyrektora Biura Prezesa Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów